

ОПШТИНА ЦЕНТАР

**СТРАТЕГИЈА ЗА
КУЛТУРА
2017-2022**

СТРАТЕГИЈА
ЗА
КУЛТУРА
2017-2022

ОПШТИНА ЦЕНТАР

**СТРАТЕГИЈА ЗА КУЛТУРА НА
ОПШТИНА ЦЕНТАР
2017-2022**

декември 2016 година

Проектот е финансиран од
Европската Унија

FOUNDATION ФОНДАЦИЈА
OPEN OTBORENO
SOCIETY ОПШЕСТВО
MACEDONIA МАКЕДОНИЈА

Издава:

Општина Центар

За издавачот:

Андреј Жерновски, Градоначалник

Лектура:

Општина Центар

Ликовно - графичко обликување:

Бригада Дизајн

Печат:

ДАТАПОНС ДООЕЛ Скопје

Тираж:

450 примероци

Бесплатен/некомерцијален тираж

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

352.08:316.7(497.711)“2017/2022“

СТРАТЕГИЈА за култура на Општина Центар : 2017-2022. -

Скопје : Фондација Отворено општество - Македонија, 2017. - 72 стр. :
табели ; 21 см

ISBN 978-608-218-261-2

а) Локална самоуправа - Развој на општините - Култура - Општина
Центар - 2017-2022

COBISS.MK-ID 103185674

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на публикацијата е единствена одговорност на ФООМ и Центарот за развој на локалната демократија (ЦРЛД) и на ниеден начин не може да се смета дека ги одразува ставовите на Европската Унија.

1	Извршно резиме	8
2	Вовед	10
3	Визија	16
4	Принципи и вредности	17
5	Тековни политики во културата во Општина Центар	19
6	Стратегиска карта	23
7	Стратешки приоритети и мерки за култура на Општина Центар до 2022 година	25
7.1	Управување со буџетот	25
7.2	Развој на капацитетите	26
7.3	Обезбедување услуги	27
7.4	Задоволни граѓани	28
8	Избалансирана карта на показатели за областа култура на Општина Центар	30
9	Набљудување и оценување	36

ОМ..... Организации на младите

ЕЛС..... Единица на локалната самоуправа

ЕУ..... Европска Унија

ЕК..... Европска комисија

ИКТ..... Информациско-комуникациски технологии

РМ..... Република Македонија

ИКП..... Избалансирана карта на показатели

ПЕСТ..... Политичко-легислативна, економска, социјална и технолошка (анализа)

СВОТ..... Анализа на јаките и на слабите страни, можностите и заканите

ФООМ..... Фондација Отворено општество Македонија

ЦРЛД..... Центар за развој на локалните демократии

Во документот се користат термини и изрази што, во зависност од нивната секојдневна употреба во различни сектори од општеството, може да доведат до нивна различна перцепција. Заради разбирливост и јасна дистинкција на користените изрази треба да се земат предвид следниве појаснувања:

- 1. Култура** – „... збир на духовни, материјални, интелектуални и емоционални посебности на едно општество или општествена група, во кои не се опфатени само уметноста и литературата туку начинот на живеење, начинот на живеење во заедница, вредносните системи, традиции и верувања.“¹

„[Култура] е комплексна целина што ги вклучува знаењето, верувањата, уметноста, моралот, законите, обичаите и секоја друга способност и навика што произлегува од [човекој како член] на општеството“.

- 2. Уметност** – Форма на свесно изразување на културата што вклучува креативни, симболични и естетски елементи.
- 3. Културни индустрии** – Културни индустрии се оние што ги комбинираат создавањето, производството и комерцијализацијата на креативни содржини што се од духовна и од културна природа. Нивната содржина обично е заштитена со авторски права и тие може да бидат во форма на добра или на услуги. Културните индустрии, генерално, вклучуваат печатење, објавување и мултимедија, аудиовизуелни, фонографски и кинематографски продукции, како и занаети и дизајн.
- 4. Креативни индустрии** – Креативни индустрии опфаќаат поширок спектар на активности што ги вклучуваат културните индустрии, како и сите други културни или уметнички форми и процеси, без разлика дали се остваруваат во живо или

¹ УНЕСКО, 2001

² <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/cultural-diversity/>

се произведени како посебна единица. Креативните индустрии се оние чии производи или услуги содржат значителен елемент на уметничка или на креативна работа и во нив се вклучени активности како што се архитектурата и рекламирањето.

5. **Организација; Граѓански здруженија (ГЗ); Граѓански организации (ГО)** – Секое здружение, фондација, сојуз, како и секој организациски облик на странска организација или друга форма на здружување, регистрирани во согласност со одредбите на Законот за здруженијата и фондациите; истите се користат наизменично во стратегијата.
6. **Маргинализирани групи** – Во оваа група спаѓаат лицата од малцинските етнички заедници, лицата со посебни потреби и лицата што се дел од ЛГБТ-заедницата.³
7. **Организација со статус од јавен интерес** – Организација што се стекнала со статус на организација од јавен интерес во согласност со Законот за здруженијата и фондациите.
8. **Граѓански сектор** – Организациите регистрирани во согласност со Законот за здруженијата и фондациите. Стратегијата ги користи термините граѓански организации, граѓански здруженија, граѓанско општество, невладини организации што реферираат на потесната дефиниција, како синоними за здруженијата и фондациите, т.е. со еден збор граѓански сектор.
9. **Општина** – Единица на локалната самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје, утврдено со закон, која преку своите органи и преку администрацијата и организираниите јавни служби овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон.

³ Стратегијата ги третира сите лица и групи во специфичниот контекст за кои се обработува, а не како една група.

- 10. Јавно-приватно партнерство (ЈПП)** – Договори каде што приватниот сектор партнерски придонесува финансиски и/или на друг начин кон зајакнување на инфраструктурни објекти и услуги што традиционално биле исклучиво обезбедени од страна на владата.
- 11. Јавно-јавно партнерство (ЈЈП)** – Договори каде што граѓанските организации партнерски придонесуваат кон зајакнување на инфраструктурните објекти и услуги што традиционално биле исклучиво обезбедени од страна на општината и/или владата.
- 12. Информациско-комуникациски технологии (ИКТ)** – Збир од технологии што се занимаваат со обработка, чување и комуникација на информациите, вклучувајќи ги сите видови компјутерски и комуникациски системи.
- 13. Стратешка карта** (од англиски Strategic Map) – Логичка структура што покажува логична причинско-последична поврзаност меѓу стратешките приоритетни цели.
- 14. Избалансирана карта на показатели ИКП** (од англиски Balance Scorecard) е систем на стратешко планирање и управување што се користи во бизнисот, јавниот сектор и во непрофитните организации.

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Процесот на стратешко планирање е дизајниран за да се изгради заедничка визија за иднината, да се постават приоритетите, да се фокусираат енергијата и ресурсите во општината и да се осигура дека советниците, градоначалникот, вработените и другите засегнати страни, кои се учесници во процесот, работат на остварувањето на заедничките цели.

Стратешката карта на Општина Центар во областа култура ги покажува патот и начинот на кој Општината ќе ја постигне визија за развојот, како и позиционирање на областа култура во Општината за периодот 2017-2022 година. Преку Избалансираната карта на показателите (ИКП)⁴ документот ги обезбедува приоритетните цели, клучните показатели за нивното постигнување, целните вредности што сака да ги постигне Општината, како и мерките и иницијативите што треба да го обезбедат нивното постигнување.

Реализирањето на Стратегијата од градоначалникот, општинската администрација, вклучувајќи ги и Одделението за култура и Советот на Општината, треба да се оствари преку обезбедување на финансиска рамка и поддршка, со посветена, транспарентна и ефикасна работа, со цел областа култура да има придонес кон одржливиот развој на Општината.

Процесот на изготвување на Стратегијата, преку инклузивното планирање, придонесе за изготвување на визијата и на приоритетите што се групирани во перспективи. Тие се составен дел на Избалансираната карта на показателите.

⁴ Kaplan, R. and Norton, D., The Balanced Scorecard, Measures that Drive Performance, Harvard Business Review (1992).

Визија

**ОПШТИНА ЦЕНТАР Е ОПШТИНА СО ЗНАЧАЈНА
ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРОГРЕСИВНА СОВРЕМЕНА
КУЛТУРА ШТО ГИ ВКЛУЧУВА ГРАЃАНИТЕ.**

Стратешки приоритети

■ **ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ**

- **ЗГ 1.** ЗГОЛЕМЕНО АКТИВНО УЧЕСТВО НА Г/ГС ВО КРЕИРАЊЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ
- **ЗГ 2.** ПОДОБРУВАЊЕ НА УСЛОВИТЕ ЗА АКТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГС/ГРАЃАНИТЕ

■ **ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ**

- **ОУ 1.** ГРАДЕЊЕ НОВИ МОДЕЛИ ЗА СОРАБОТКА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР/ГРАЃАНИТЕ
- **ОУ 2.** ПОДОБРУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ НА ПАРТИЦИПАТИВНА СОРАБОТКА СО ГС И ГРАЃАНИТЕ

■ **РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ**

- **РК 1.** ФОРМАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ШТО ГАРАНТИРААТ ТРАНСПАРЕНТНОСТ, ОТВОРЕНОСТ И ВКЛУЧЕНОСТ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДЛУЧУВАЊЕ
- **РК 2.** РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ ЗА ЕФИКАСНО И ЕФЕКТИВНО РАБОТЕЊЕ

■ **УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ**

- **УБ 1.** ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР
- **УБ 2.** ДА СЕ ЗГОЛЕМИ ПРИЛИВОТ НА ВОНБУЏЕТСКИ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРАТА

ВОВЕД

Општина Центар како дел од градот Скопје со својата централна местоположба има „повластена“ положба во однос на културно-уметничките настани и иницијативи. Меѓутоа, со длабинската анализа се утврдува дека таа е во незавидна положба во однос на обезбедувањето добра и услуги од областа култура на жителите на Општината. Со цел да се овозможи автентичен развој во областа култура, Општина Центар пристапи кон изготвување на Стратегија што детално ќе ги дефинира посебностите и ќе ја издвои Општината од градските и од националните културни политики.

Организираноста на учесниците што припаѓаат и кои дејствуваат во областа култура, а кои се дел од Општина Центар, дејствуваат како индивидуалци и неформални групи или, пак, како формално-правни граѓански организации. Тие ги опфаќаат сите полиња на културно-уметничкиот израз, како и дејствувањето на културните работници. Од истражувањето може да се забележи дека на територијата на Општина Центар дејствуваат организации и индивидуи со голем капацитет за реализирање на проекти. Општина Центар целосно ги препознава овие капацитети и ги прифаќа како еднакви партнери во изградбата на автентична културно-уметничка понуда за своите граѓани. Наедно Општината активно придонесува за нивно мобилизирање.

Многу проблеми поврзани со развојот на областа култура во Општина Центар потекнуваат од процесот на децентрализација во Република Македонија. Потребите за институционална поддршка на Општина Центар, како дел од градот Скопје, не беа земени предвид во процесот на децентрализација. Во моментот Општина Центар нема свои институции во кои може да им овозможи на своите граѓани да дејствуваат на полето на културата. Наедно Општината препознава дека за реализација на квалитативна понуда во областа на културата треба да има и развиени административни капацитети со цел навреме и адекватно да се одговори на барањата на граѓаните.

Овие нерешени круцијални прашања од областа на културата директно придонесуваат кон нецелосен развој на Општината; неможноста за квалитативен и квантитативен развој на областа култура како еден од носечките столбови во развојот на локалните демократии. За решавање на овие прашања Општина Центар се заложи да изработи „Стратегија за култура на Општина Центар 2017-2022“.

„Стратегија за култура на Општина Центар 2017-2022“ е резултат на заложбата и соработката на сите засегнати страни во областа култура. Таа има цел да обезбеди структурен пристап кон градењето на автентична културна политика и активности, базирана врз потребите на граѓаните што ќе бидат инклузивни на сите потреби на граѓанскиот сектор, институциите, културните работници и индивидуите. Наедно Стратегијата придонесува и кон градење на меѓународни партнерства што директно ќе придонесуваат за вклучувања во модерните текови на културно-уметничкиот израз. Стратегијата е изработена преку партиципативен процес во кој учествуваа граѓаните преку граѓанските здруженија, Одделението за култура при Општината, како и претставници на Советот на Општина Центар. Стратегијата е изработена во периодот мај-ноември 2016 година⁵.

Создавањето квалитетни предуслови, посветеноста на највисоките раководни структури и мотивираноста на засегнатите страни за учество во процесот се главни фактори за успешно стратегиско планирање. Во оваа насока беше обезбеден еден сеопфатен пристап и посветеност и активно учество на членовите на Советот, општинската администрација, институциите, граѓанските здруженија, културните работници и индивидуите во процесот на креирање на Стратегијата. Имено, процесот на креирање на Стратегијата беше претходно поткрепен со серија обуки за:

⁵

Изработката на Стратегијата е поддржана во рамките на проектот Граѓанско учество во локалната демократија финансиран од Европската комисија во рамките на IPA Civil Society Facility and Media Programme 2014, а се имплементира од Фондацијата Отворено општество Македонија (ФООМ) во соработка со Центарот за развој на локалната демократија (ЦРЛД) во периодот 2016 – 2017 година.

1. Првата обука беше за алатки за партиципативно планирање преку користење на Избалансираната карта на показатели, партиципативно креирање на политиките. Во текот на сесиите беа презентирани и образложени практични вежби во групи: процесот на стратесиско планирање, анализа на состојбите (функционална анализа), анализа на засегнатите страни, анализите PEST и SWOT.

На обуката учествуваа претставници од општинската администрација, советници од Советот на Општината, како и претставници од институции, граѓански здруженија, културни работници и индивидуи.

- a. Втората обука се однесуваше на алатки за партиципативно планирање преку користење на Избалансираната карта на показатели со презентации и практични вежби во групи за: важноста и потребата од визија, мисија и утврдување на вредностите при креирање на една стратесиска рамка, дефинирање и утврдување на целите, приоритетите и мерките (иницијативите), како и изработка на стратесиска карта и структура на стратесискиот план преку моделот на Избалансираната карта на показатели.

На обуката учествуваа претставници од општинската администрација, советници од Советот на Општината, како и претставници од институции, граѓански здруженија, културни работници и индивидуи.

2. Третата обука се однесуваше на повторување на веќе утврдените цели, приоритети и мерките (иницијативите), заради изработка на стратесиска карта, како и утврдување на конкретни активности во форматот на акцискиот план.

На обуката учествуваа заеднички претставници од општинската администрација, советници од Советот на Општината, како и претставници од институции, граѓански здруженија, културни работници и индивидуи.

Со последната обука беше заокружена фазата за јакнење на капацитетите за претстојната изработка на стратемискиот план преку моделот на Избалансираната карта на показатели.

На процесот на стратемиско планирање му претходеше изработка на сеопфатна анализа на тековната состојба во Општината што беше реализирана преку прашалници и интервјуа со сите засегнати страни од општинската администрација и претставници на институции, граѓански здруженија и културни работници.⁶ Заради транспарентност и вклученост анализата беше изготвена во две фази. Првата фаза беше реализирана преку фокус-групи. Првата група беше со претставници од општинската администрација, а втората беше составена од претставници од граѓански здруженија, културни работници и индивидуи. Потоа двете фокус-групи беа споени во една и на пленарни дискусии се разговараше за моментните состојби и за проблемите во културата што беа наведени во прашалниците, но и за специфични проблеми што не беа опфатени со прашалниците. Втората фаза беше реализирана со дескриптивно истражување на постојните состојби што беа анализирани преку релевантни стратемиски и други достапни документи.

Во процесот на изработка на Стратегијата беа земени предвид сите постојни стратемиски документи за политиките за култура на локално, регионално и на национално ниво. Процесот продолжи со организација на три расправи со фокус-групите (две одвоени и една заедничка), со цел да се обезбеди отворена дебата и да се усогласат насоките во кои би се креирале културните политики и предложените стратемиски приоритети и мерки, како и да се зголеми чувството на сопственост во однос на изготвената Стратегија и да се зголемат фокусираноста и одговорноста во процесот на нејзината имплементација.

Стратемиското планирање се базираше врз користењето на моделот Избалансирана карта на показатели и се состоеше од:

⁶ Извештај за тековната состојба во областа култура во Општина Центар, мај 2016 година.

- Обуки за засегнатите страни;
- Сеопфатна анализа на тековната состојба во Општината во областа млади;
- Истражување на моментната ситуација преку работа со фокус-групи;
- Анализа на засегнатите страни;
- Анализа ПЕСТ;
- Анализа SWOT/TOWS;
- Формулирање на визијата;
- Идентификување на принципите и на вредностите;
- Одредување на стратегиските приоритетни цели;
- Изработка на стратегиска карта;
- Дефинирање на клучните показатели на изведбата;
- Одредување на целните вредности за секој клучен показател на изведбата;
- Идентификување на мерките и на активностите за постигнување на целните вредности;
- Изработка на Избалансирана карта на показатели;
- Изработка на нацрт-верзија на Стратегијата;
- Јавна расправа, и
- Донесување на Стратегијата од Советот на Општината.

Стратегијата е изработена врз база на Извештајот за тековната состојба во Општина Центар и стратегиската анализа, кои се дадени како придружни документи на Стратегијата, а ќе биде придружена со Акционен план во кој ќе бидат разработени конкретни активности и кој ќе придонесе за исполнување на утврдените стратегиски приоритети и мерки во насока на постигнување на визијата на Општината.

Документот е во согласност со:

- Стратегијата за образование на Општина Центар за периодот 2015-2020 година;
- Стратегијата за социјална политика на Општина Центар за периодот 2015-2020 година;
- Стратегијата за млади на Општина Центар за периодот 2015-2020 година;
- Стратегијата за соработка со граѓанскиот сектор на Општина Центар за периодот 2015- 2020 година;
- Националната стратегија за култура на Република Македонија (Министерство за култура) 2013-2017 година; и
- Програмата за развој на Скопскиот плански регион 2015-2019 година.

ВИЗИЈА

**ОПШТИНА ЦЕНТАР Е ОПШТИНА СО ЗНАЧАЈНА
ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРОГРЕСИВНА СОВРЕМЕНА
КУЛТУРА ШТО ГИ ВКЛУЧУВА ГРАЃАНИТЕ**

Оваа визија на Општина Центар ќе се обезбеди со доследно почитување на утврдените принципи и вредности во партнерство со сите фактори во областа култура преку: зголемување на износот на финансиските средства од Буџетот на Општината наменет за областа култура, како и зголемување на вонбуџетските средства; долгорочно зајакнување на општинскиот административен капацитет, како и на капацитетите на организациите што дејствуваат во областа култура; воведување нови и иновативни модели за соработка со граѓанскиот и со бизнис-секторот; партиципативна изработка на програми и на активности; одржување јавни средби и трибини за транспарентно трошење на буџетските средства наменети за областа култура.

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Во процесот на реализирање на стратегиските приоритети и мерки за остварување на визијата на Општина Центар за областа култура во периодот 2017-2022 година ќе се раководиме според следниве принципи и вредности:

- **ИНСПИРАТИВНОСТ** - Постојано ќе се бараат спонтани и системски постапки за воведување нови и мотивирачки начини за поефикасно, поефективно и поквалитетно извршување на работните задачи. Континуирано истражување и имплементирање на нови модели за трипартитна соработка (јавни-приватни-граѓански организации), со цел да се овозможи одржлив и мотивирачки развој во областа култура со вклученост на сите засегнати страни.
- **СТИМУЛИРАЊЕ ДИВЕРЗИТЕТ** - Општина Центар ќе овозможи стимулирање и почитување на различностите во сите области на човековиот живот, толеранција, како и афирмација на уметничките и на креативните пристапи насочени кон негување и развивање на меѓукултурниот и меѓуетничкиот дијалог меѓу граѓаните, без разлика на пол и возраст. Наедно ќе поддржува различни видови уметнички израз каде што основен принцип ќе биде квалитетот, а не профитот и масовната посетеност.
- **ПАРТИЦИПАТИВНОСТ** - Општина Центар ќе обезбеди инклузивност, поддршка, средства, простор и можности за да може уметниците, културните работници и граѓаните да учествуваат во процесот на донесување на одлуките, како и во активностите што придонесуваат за изградба на подобро општество преку вклучување на културата.
- **ОТВОРЕН УМ** - Во Општината се поттикнуваат сите облици на соработка, без разлика на етничката, религиозната, родовата, сексуалната и на генерациската солидарност. Отворање нови хоризонти преку создавање можности

за изразување во сите облици и форми на квалитетно дејствување.

- **СВЕСТ И СОВЕСТ** - Ќе се промовира високо ниво на јавност на информациите, услугите што се нудат и на процедурите според кои се реализираат активностите на Општината во доменот на културата, отченок на Општината (Совет и градоначалник, администрација), инклузивност и транспарентност во својата работа со вклучување на пошироката јавност во креирањето на политиките и решавање на проблемите во областа култура.
- **СЛОБОДА И НАПРЕДОК** - Ги поддржува и се обезбедуваат слобода на здружување, критика, дебата, координација и соработка меѓу граѓаните. Се поттикнува мултисекторска соработка во која културата е препознаена како еден од носечките столбови на одржливиот и сестран развој на Општината.
- **ПОСВЕТЕНОСТ** - Зајакнувањето на капацитетите на општинската администрација, културните работници, претставниците на граѓаните и граѓанските организации како најзначаен општествен ресурс, со цел ефикасно и ефективно работење и реализирање на активности во рамките на стратешките определби, предвидените општински програми, транспарентност и пристап до финансиските параметри на реализираните и инклузивност во креирањето на претстојните програми, проекти, мерки и активности во доменот на културата.

ТЕКОВНИ ПОЛИТИКИ ВО КУЛТУРАТА ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР

При анализата на постојната состојба во културата е констатирано дека поголем дел од институциите што се во доменот на културата се под надлежност на државата (Министерство за култура), иако како тема таа може да се разгледува хоризонтално каде што дел од манифестациите (преку правни субјекти) се под надлежност на Општината (Законот за единиците на локалната самоуправа). Без разлика што поголем дел од институциите се под надлежност на државните институции, сепак, треба да се напомене дека културата во Општина Центар е на високо ниво, со огромни потенцијали за развој и за нејзино подигнување на уште повисоко ниво. Уште на самиот почеток при одговарањето на анкетните прашалници, како и креирањето и разговорите со фокус-групите, Општина Центар ја покажа својата подготвеност за партиципативно одлучување во носењето на локалните политики преку вклучување на граѓанскиот сектор во донесувањето на одлуките, како и заложбата да им се посвети поголемо внимание на културата и на областите што имаат доприноси точки со неа.

Во периодот пред изработката на Стратегијата за култура на Општина Центар за период 2017-2022 Општина Центар не поседуваше релевантни анализи и стратегиски документи што ја третираат областа култура. Активностите што се спроведени во оваа област се реализирани преку годишните програми што ги реализира Одделението за култура во Општината во соработка со граѓански организации. Поради недостигот на стратегиски документи Општина Центар не поседува систем за идентификување на квалитативни и/или на квантитативни показатели според кои би се мерел напредокот на ова поле. Во соработка со Центарот на заедницата на Општина Центар Општината успеа за кратко време да воспостави систем на комуникација со

граѓаните преку јавни средби на кои се креираат и се ревидираат годишните програми за култура. Оттука произлегува дека Општината ја развива областа култура преку краткорочни политики на Советот на Општината и на градоначалникот за кои се одвојува многу мал буџет.

Досегашната реализација на проекти во голема мера се должи на институционалниот и на организацискиот пристап, на квалитетниот и посветен кадар во општинската администрација, како и преку коректната и континуираната соработка на граѓанските организации со што се надоместува малата финансиска поддршка за Одделението.

Општина Центар реализира годишни програми што ги содржат следниве активности:

- Годишно одбележување на Ден на Европа
- Годишно одбележување на Светскиот ден на уметноста (ликовна уметност)
- Одбележување на 1 Април – фестивал за деца и млади „Ајде да се смееме“
- Приближување на класичната музика до децата „Растеме со класика“
- Негување на уличната уметност
- Визуелната уметност во Општина Центар (Ден на Општината)
- Развој на заедниците преку културни настани - програма на заживување на пјацети низ Општина Центар
- Програма реализирана преку нови модели на соработка - Кино Култура

Распределбата на финансиските средства на други активности поврзани со културата се одвива преку Советот на Општината со одлука и со однапред определени критериуми на јавен повик што го реализира Општината. Конкретната реализација ја спроведува Одделението за култура.

Следењето на реализацијата на доделените финансиски средства се врши преку поднесување извештаи, но не постои систем за квалитативен и квантитативен мониторинг на имплементацијата и на евалуацијата на постигнатите резултати.

Покрај тоа што на територијата на Општина Центар има голем број институции и простори што дејствуваат во областа култура, тие се во сопственост на Градот Скопје и/или на Министерството за култура. Општината не е сопственик/управува со две читалници/ на ниеден друг капацитет во кој може да се реализираат настани и активности од областа култура. За таа цел Општината презема активности во соработка со приватниот и со граѓанскиот сектор што ќе придонесат за зголемување на пристапноста до културно-уметничката програма за своите граѓани. Како резултат на овие активности во Општина Центар се формира културен центар Кино Култура, а наедно е воспоставено првото јавно-јавно партнерство со граѓанското здружение „Јадро“.

Одделението за култура се посочува како позитивен исчекор на Општината во правец на подобрување на оваа област. Меѓутоа, анализите покажуваат дека Одделението има потреба од дополнителен стручен кадар со цел да се унапреди неговата работата, т.е. резултатите, а со тоа и да се зголеми задоволството на граѓаните. Зголемувањето на капацитетите на Одделението е особено важно, со цел да се овозможи доследно реализирање на Стратегијата за култура во периодот 2017-2022 година. Наедно ова ќе овозможи и оптимално искористување на потенцијалите за интерсекторска соработка.

Општина Центар важи за една од поотворените општини во однос на соработката и комуникацијата со граѓаните. Општината редовно ги информира граѓаните за настаните и за манифестациите од културата и тоа е на задоволително ниво. Интернет-страницата на Општината е главна алатка за комуникација, но потребно е нејзино подобрување.

Финансиите се идентификувани како еден од најгорливите проблеми со кои не се соочува само Општината, туку и граѓанските организации. Општината одделува многу мал процент за активности од областа на културата. Потребно е тие да се зголемат, со цел да се овозможи реализирање на проекти со долгорочно позитивно влијание. Наедно се забележува дека во претходниот период Општината, како и граѓанските организации не ги искористуваат достапните меѓународни фондови за финансирање на програмски и проектни активности. Вонбуџетските средства се добиваат од амбасадите и тие се многу мали (безначајни). Со цел да се надмине оваа ситуација (да се зголемат вонбуџетските средства), потребно е да се формираат партнерства со граѓанските организации што имаат капацитет за реализирање проекти за финансирање од ЕУ, како и од други меѓународни фондови. Наедно, Општината треба да биде иницијатор на нови јавни-приватни партнерства што дополнително ќе го зајакнат буџетот што се одвојува за областа култура.

СТРАТЕГИСКА КАРТА

Стратегиската карта дава целосна слика на причинско-последичната поврзаност на приоритетите на Општина Центар во постигнувањето на визијата за областа култура до 2022 година, преку четири перспективи:

- **Задоволни граѓани;**
- **Обезбедување услуги;**
- **Развој на капацитетите; и**
- **Управување со буџетот.**

Врз основа на сеопфатните анализи на секоја од перспективите дефинирани се стратегиските приоритетни цели (стратегииите) за секоја перспектива поодделно.

СТРАТЕГИСКАТА КАРТА ЗА ОБЛАСТА КУЛТУРА ДО 2022 ГОДИНА

ВИЗИЈА:

ОПШТИНА ЦЕНТАР Е ОПШТИНА СО ЗНАЧАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРОГРЕСИВНА СОВРЕМЕНА КУЛТУРА ШТО ГИ ВКЛУЧУВА ГРАЃАНИТЕ

ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ:

ЗГ 1. ЗГОЛЕМЕНО АКТИВНО УЧЕСТВО НА Г/ГС ВО КРЕИРАЊЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ

ЗГ 2. ПОДОБРУВАЊЕ НА УСЛОВИТЕ ЗА АКТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГС/ГРАЃАНИТЕ

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ:

ОУ 1. ГРАДЕЊЕ НА НОВИ МОДЕЛИ ЗА СОРАБОТКА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР/ГРАЃАНИТЕ

ОУ 2. ПОДОБРУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ НА ПАРТИЦИПАТИВНА СОРАБОТКА СО ГС И ГРАЃАНИТЕ

РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ:

РК 1. ФОРМАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ШТО ГАРАНТИРААТ ТРАНСПАРЕНТНОСТ, ОТВОРЕНОСТ И ВКЛУЧЕНОСТ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДЛУЧУВАЊЕ

РК 2. РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ ЗА ЕФИКАСНО И ЕФЕКТИВНО РАБОТЕЊЕ

УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ:

УБ 1. ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИТЕ И НА ВОНБУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРА НА ОЦ

УБ 2. ДА СЕ ЗГОЛЕМИ ПРИЛИВОТ НА ВОНБУЏЕТСКИ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРАТА

ПРИНЦИПИ/ВРЕДНОСТИ:

ИНСПИРАТИВНОСТ, СТИМУЛИРАЊЕ ДИВЕРЗИТЕТ, ПАРТИЦИПАТИВНОСТ, ОТВОРЕН УМ, СВЕСТИ И СОВЕСТ, СЛОБОДА – НАПРЕДОК, ПОСВЕТЕНОСТ

СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ДО 2022 ГОДИНА

7.1 Управување со буџетот

Јаки страни на Општина Центар во перспективата Управување со буџет се подготвеноста на Општината да соработува со граѓанскиот сектор што го наместуваат малиот буџет на Општината што засегнатите страни го идентификуваа како слаба страна. Наедно Општината има отвореност за мулти-секторска соработка што, исто така, е јака страна. Соработката со граѓанските организации овозможува да се креираат јавни дебати во однос на буџетската распределба, а со тоа да се постигне оптимално трошење во однос на прифатените проекти. Исто така, соработката придонесува да се намали влијанието од немање доволно човечки ресурси во Одделението за култура што е идентификувано како слаба страна. Како можности се наведуваат користењето на ЕУ-фондови и на други меѓународни фондови, присуството на голем број економски оператори, додека немањето поддршка од централната власт и економската криза што влијае врз економскиот капацитет на граѓанскиот и на приватниот сектор се главни закани во оваа перспектива.

Од тие причини треба да се изберат стратегии за подобрување што ќе ги користат предностите на можностите преку надминување на слабите страни и стратегии за избегнување што ќе ги минимизираат слабите страни и ќе ги надминат заканите. Во одредена мера може да се земат предвид и напредните стратегии што ќе ги користат јаките страни за да ги искористат предностите на можностите.

Стратегиски приоритетни цели што произлегоа од стратегиската анализа на перспективата Управување со буџетот се две стратегии:

- **УБ 1.** Зголемување на буџетските средства за култура на Општина Центар
- **УБ 2.** Да се зголеми приливот на вонбуџетски средства за културата

За постигнување на овие приоритети потребни се мерки за: изготвување анализи за оправданост за процентуалното зголемување на општинските финансиски средства за култура, лобирање и водење кампања за зголемување на процентот на буџетот за култура од Општината, стандардизирање и олеснување на постапките за стекнување партнерство со Општината за воспоставување јавно-приватно партнерство, активности/средби за анимирање на бизнис-секторот за вклучување во соработка со Општината и граѓанскиот сектор, зајакнување на соработката со министерствата и со институциите и приватните стопанственици, како и давање логистичка поддршка за остварување доход од сопствените активности.

7.2 Развој на капацитетите

Јаки страни на Општина Центар од аспект на перспективата Развој на капацитетите е воспоставеното Одделение за култура. Меѓутоа, како слаба страна се наведува недоволниот број на професионални човекови ресурси. Квалитетот на постојните човекови ресурси, како јака страна, овозможува добра соработка со граѓанските организации, меѓутоа се наведува дека областа култура е недоволно поткрепена со финансиски средства. Со цел да се подобри работата на Одделението за култура, во насока на реализирањето на промените и адаптирање на внатрешните организациски процеси за обезбедување поквалитетни услуги, неопходно е да се креира поволна организациска клима за учење и раст, т.е. за развој на капацитетите. Анализата посочува дека, од една страна, треба да се развијат стратегии што ќе ги минимизираат слабите страни и стратегии, а, од друга страна, ќе ги користат јаките страни за да ги искористат предностите.

Стратегиските приоритети што произлегоа од стратегиската анализа на перспективата Развој на капацитетите се две стратегии за подобрување: (РК 1 и РК 2)

- **РК 1.** Формализирање на процедурите што гарантираат транспарентност, отвореност и вклученост во процесот на одлучување
- **РК 2.** Развој на капацитети за ефикасно и ефективно работење.

За постигнување на овие приоритетни цели потребно е да се воспостават јасни процеси и процедури за соработка со граѓанските организации; развој на капацитетите на администрацијата и нивна доекипираност со стручен кадар за реализирање проекти во соработка со граѓанските организации (ЕУ и меѓународни); креирање програми за развој на капацитетите на општинската администрација и на телата за соработка со граѓански организации.

7.3 Обезбедување услуги

При анализа на перспективата Обезбедување услуги беше напоменато дека јака страна е постоењето на Одделение за култура. Меѓутоа, беше истакнато дека слаба страна е недоволната екипираност на Одделението. Оттука, може да се заклучи дека е потребна стратегија за развој на Одделението за култура што подетално е разработено во перспективата Развој на капацитети. Во иста насока е и соработката со граѓанските организации што овозможува да се реализираат проекти што произлегуваат од потребите на граѓаните. Дополнително, како слаба страна е идентификувано и нередовното објавување на можностите за финансирање на проекти; слаб систем на информирање за можностите за грантирање на организациите. Потребно е да се додаде дека ова е последица и на недоволната заинтересираност на граѓанските организации и упорност да се дојде до информациите.

Стратегиските приоритети што произлегоа од стратегиската анализа на перспективата Обезбедување услуги се две стратегии за подобрување (ОУ 1 и ОУ 2):

- **ОУ 1.** Градење нови модели за соработка со граѓанскиот сектор/граѓаните;
- **ОУ 2.** Подобрување на системот на партиципативна соработка со ГС и граѓаните.

За да се постигнат овие приоритети потребни се мерки за: одржување и креирање јавни дебати и работилници за воспоставување нови модели за соработка со Општината (јавно-јавно партнерство, јавно-приватно партнерство и трипартитни партнерства); партиципативно градење и промоција на програмите за култура за вклучување на граѓаните во нивната реализација; зголемување на капацитетот на Одделението за култура преку вработување стручен кадар.

7.4 Задоволни граѓани

Стратегиските цели и приоритети што се идентификувани во перспективата Задоволни граѓани одат во насока на постигнување на визијата. Се очекува тие да ги задоволат потребите на граѓаните на Општина Центар преку подобрување на услугите и на активностите што ги презема Општината во областа култура. За таа цел беше согледано кои се јаките и слабите страни, како и надворешните фактори што имаат влијание врз развојот на културата во Општина Центар.

Јаките страни произлегуваат од местоположбата на Општина Центар како централна општина во градот Скопје. Таа нуди голем број нетрадиционални просторни можности, пред сè, надворешни што може да се развијат во иднина. Треба да се напомене дека Општина Центар нема затворени инфраструктурни капацитети

што би овозможиле континуиран развој (во текот на цела година) и одржување на културната програма. Немањето затворени инфраструктурни капацитети, тоа е идентификувано како слаба страна, Општината го надминува соработувајќи со приватниот и со граѓанскиот сектор преку отворање нови форми на соработка. Наедно задоволството на граѓаните е тесно поврзано со транспарентноста на Општината за нејзината работа, а посебно во делот на доделување грантови/финансии за реализирање активности. Потребно е да се издвојат отвореноста и подготвеноста на Општината да соработува со граѓаните и со граѓанските организации, но и да се надминат нејаснотиите во однос на процедурите за доделување грантови и друга финансиска помош. За таа цел Стратегијата нуди можност за појаснување и за надградба на постојните процедури, како и изготвување нови процедури со кои работата на Одделението за култура и на Советот на Општината ќе биде транспарентна и ефикасна.

Стратегиските приоритети што произлегоа од стратегиската анализа на перспективата Задоволни граѓани се две долгорочни стратегиски цели:

- **ЗГ 1.** Зголемено активно учество на Г/ГС во креирањето на политиките;
- **ЗГ 2.** Подобрување на условите за активно вклучување на ГС/граѓаните.

За да се постигнат овие цели, Стратегијата предвидува да се организираат јавни средби и работилници со Г/ГС во процесот на креирање на политиките, како и директно вклучување на граѓанските организации и поединци во креирањето и во спроведувањето на програмите и на активностите. Со цел да има сеопфатен елемент, Стратегијата предвидува голем број активности во речиси сите полиња на културата и на уметноста и тие ќе се спроведуваат во текот на цела година и во целиот период на Стратегијата. Овој пристап ќе овозможи поголемо задоволство кај граѓаните, но долгорочно обезбедува создавање нова публика.

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОБЛАСТА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР

Избалансираната карта на показатели овозможува подобро да се следи кои стратегиски чекори ќе ги преземе Општина Центар во периодот 2017-2022 година и кои резултати треба да ги постигне за да ја реализира својата визија за развој на културата во Општината.

Со цел да се обезбедат подобар стратегиски фокус и приоритизација во имплементирањето на активностите, до секој од четирите аспекти на Стратегијата и до стратегиските приоритети во заграда е дадено релативното значење (индикативна вредност/важност) на секој од аспектите и соодветните стратегиски приоритети изразени во проценти. Секој индикатор е изразен со почетна и со крајна вредност, т.е. вредност што го означува остварувањето на стратегиската цел. Почетната вредност произлегува од моментната состојба во 2016 година; средната вредност е 2019 година за која има Акциски план и крајната вредност го означува реализирањето на Стратегијата во 2022 година.

Процентуалниот износ го означува значењето на секој аспект во однос на другите три аспекти, како и значењето на секој стратегиски приоритет во рамките на четирите аспекти. Поголем процент означува поголем стратегиски фокус и поголемо значење на тој аспект или приоритет.

Избалансираната карта на показателите е дадена подолу.

ИЗБАЛАНСИРАНА КАРТА НА ПОКАЗАТЕЛИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА 2017-2022					
ВИЗИЈА: ОПШТИНА ЦЕНТАР Е ОПШТИНА СО ЗНАЧАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРОГРЕСИВНА СОВРЕМЕНА КУЛТУРА ШТО ГИ ВКЛУЧУВА ГРАЃАНИТЕ					
Приоритети	Показатели	Почетна вредност	Целни вредности		Мерки/ Иницијативи
		2017	2019	2022	
ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ					
ЗГ 1. Зголемено активно учество на Г/ГС во креирањето на политиките	1.1 Број на прифатени предлози	30%	70%	100%	1. Организирање јавни средби и работилници со Г/ГС во процесот на креирање на политиките
	1.2 Број на одржани средби со телата на општината	2 (На годишно ниво)	3 (На годишно ниво)	4 (На годишно ниво)	2. Мерки за подобрена комуникација со граѓаните и ГЗ
ЗГ 2. Подобрување на условите за активно вклучување на ГС/граѓаните	2.1 Број на успешно реализирани планови и проекти во соработка со Г/ГС со цел да се зголеми интересот на публиката	6	> 10	>16	1. Организирање/спроведување проекти од областа култура по мерка на граѓаните

Избалансирана карта на показатели за областа култура на Општина Центар

Приоритети	Показатели	Почетна вредност	Целни вредности		Мерки/иницијативи
			2019	2022	
ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ					
ОУ 1. Градење нови модели за соработка со граѓанскиот сектор/граѓаните	1.1 Број на иновативни модели за соработка со ГС/Г	2	3	4	1. Креирање јавни дебати и работилници за воспоставување нови модели
ОУ 2. Подобрување на системот на партиципативна соработка со ГС и граѓаните	2.1 Број на реализирани проекти	Нема податок	10	> 15	1. Промоција на програмите за вклучување на граѓаните во нивната реализација
	2.2 Зголемен капацитет на одделението за култура за реализирање на проекти во соработка со ГЗ	Нема податок	Нема податок	Нема податок	2. Квантитативно и квалитативно зголемување на човековите капацитети на одделението за култура

Избалансирана карта на показатели за областа култура на Општина Центар

33

Приоритети	Показатели	Почетна вредност	Целни вредности		Мерки/иницијативи
			2019	2022	
РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ					
РК 1. Формализирање на процедурите што гарантираат транспарентност, отвореност и вклученост во процесот на одлучување	1.1 Дефинирани процедури и изготвен прирачник за работа на одделението за култура	20%	>50%	90%-100%	1. Воспоставување јасни процеси и процедури
	1.2 Број на аплицирани и прифатени предлог-проекти во годишните програми на култура				2. Подобрување на системот за известување за можности за грантирање
РК 2. Развој на капацитети за ефикасно и ефективно работење	2.1 Број на реализирани обуки во соработка со нво	0	2 (На годишно ниво)	2 (На годишно ниво)	1. Развој на капацитетите на администрацијата за реализирање проекти во соработка со ГЗ (меѓународни)
	2.2 Задоволни ГЗ/Г од ефикасноста на општината и на нејзините тела	20%	>50%	>80%	2. Креирање програми за развој на капацитетите на општината и на телата за соработка со ГЗ

Избалансирана карта на показатели за областа култура на Општина Центар

Приоритети	Показатели	Почетна вредност	Целни вредности		Мерки/иницијативи
			2019	2022	
УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ					
УБ 1. Зголемување на буџетските средства за култура на Општина Центар	1.1 Зголемен износ на средствата од буџетот на Општината наменет за култура	1,5% (6 Милиони денари)	2,5% (10 Милиони денари)	3% (12 Милиони денари)	1. Изготвување анализа за оправданоста за зголемување на % на Општинските финансиски средства за култура (за отстапување)
					2. Лобирање и кампања за континуирано зголемување на % на буџетските (и на вонбуџетските) средства за култура од Општината
	1.2 Зголемен број на реализирани проекти на годишно ниво	6	12	16	1. Стандардизирање и олеснување на постапките за стекнување партнерство со Општината за меѓународни проекти
					2. Серија активности/средби за анимирање на бизнис-секторот за вклучување во соработка со Општина Центар и ГЗ

Избалансирана карта на показатели за областа култура на Општина Центар

35

Приоритети	Показатели	Почетна вредност	Целни вредности		Мерки/ иницијативи
			2019	2022	
УБ 2. Да се зголеми приливот на вонбуџетски средства за културата	2.1 Обезбедени средства преку самофинансирање на културните организации (нови модели) и преку јавно-приватно партнерство за реализирање на програмите за култура.	0	300.000 Денари	450.000 Денари	1. Логистичка и финансиска поддршка за истражувања и креирање програми што се компатибилни со приоритетите на приватниот сектор за инвестирање во културната сфера и самоиздржливост на организациите (новите модели) за реализирање на дел од програмите за култура на Општина Центар
	2.2 Обезбедени средства од домашни и од странски институции и од организации од општината и граѓански организации	0	450.000 Денари	1.000.000 Денари	1. Меѓусебно вмрежување и зголемување на капацитетите на ГЗ за развивање и за аплицирање на заеднички проекти и градење на комплементарни програми на ЗГ

ВРЕДНОСТИ:

- Инспиративност
- Стимулирање диверзитет
- Партиципативност
- Отворен ум
- Свест и совест
- Слобода – напредок
- Посветеност

НАБЉУДУВАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ

Избалансираната карта на показатели претставува значајна алатка за мониторинг на имплементацијата на Стратегијата за култура на Општина Центар 2017-2022, со оглед на тоа дека сите цели и мерки - финансиски и нефинансиски - произлегуваат од визијата. Остварувањето на придобивките од ИКП на Општината се следи преку извештаи, дискусии, комуникација, ажурирање и дејствување. Извештаите од ИКП на Општината се изготвуваат квартално по определен редослед. Притоа, во процесот на следење своја улога имаат градоначалникот, секретарот и раководителите на секторите/одделенијата што се одговорни за имплементација на мерките и на активностите за соодветните стратегиски приоритетни цели.

Улогата на градоначалникот е да назначи одговорно лице за следење на имплементацијата на Стратегијата за култура на Општина Центар 2017-2022. Одговорното лице за следење на имплементацијата на Стратегијата ги врши следниве активности:

- го координира прибирањето на информации од секторите;
- ги известува раководителите на секторите за крајните рокови за доставување на секторските извештаи;
- ги консолидира секторските извештаи во единствен извештај за ИКП на Општина Центар за култура;
- го доставува консолидираниот извештај до секретарот, градоначалникот и до советниците на Општина Центар; и
- го следи и го спроведува процесот на внесување промени во ИКП.

Улогата на раководителите на секторите во процесот на следење на постигнувањето на целните вредности од ИКП на Општина Центар за култура се состои од:

- определување одговорно лице за секој показател од стратегиските приоритети што се дел од секторските цели;
- изготвување извештај за спроведувањето на активностите на ниво на секторот; и
- учество во ревидирањето на показателите за секоја приоритетна цел што е дел од секторските цели.

Одговорното лице за секој показател од стратегиските приоритетни цели во процесот на следење на постигнувањето на целните вредности од ИКП ги врши следниве активности:

- го координира прибирањето на информациите во рамките на секторот;
- го известува раководителот на секторот за крајните рокови за доставување на секторскиот извештај;
- изработува единствен секторски извештај и го доставува до раководителот на секторот;
- го следи и го спроведува процесот на внесување на промените во ИКП.

Освен за мониторинг, ИКП ќе се користи и за евалуација на спроведувањето на стратегискиот план, со цел да се утврди дали биле постигнати планираните цели на политиката на ефикасен начин и дали и до кој степен се јавиле несакани ефекти. Нарушувањето или прекинувањето на причинско-последичната поврзаност на приоритетите, како и непостигнувањето на целните вредности на показателите за одделни приоритети ќе даде информации за тоа дали и какви измени треба да се направат во стратегискиот план.

Општината ќе изработи одделен план за управување со културата на локално ниво, како оперативен документ на Општината, кој поблиску ќе ги дефинира односите и процесите, меѓу сите вклучени засегнати страни и актери во процесот на имплементација на Стратегијата за култура на Општина Центар.

ОПШТИНА ЦЕНТАР

**АКЦИСКИ ПЛАН ЗА
ЛОКАЛНАТА СТРАТЕГИЈА
ЗА КУЛТУРА НА
ОПШТИНА ЦЕНТАР
ЗА ПЕРИОДОТ
2017 – 2022 ГОДИНА**

декември 2016 година

ВОВЕД	42
ЦЕЛИ НА АКЦИСКИОТ ПЛАН	44
АКТИВНОСТИ ВО АКЦИСКИОТ ПЛАН	46
АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЛОКАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА ПЕРИОДОТ 2017 – 2022 ГОДИНА	47
ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ НА АКЦИСКИОТ ПЛАН	68
МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	70

ВОВЕД

Одговорите на сегашните и на идните потреби за соработка на Општина Центар со младите се дефинирани во Стратегијата за култура на Општина Центар 2017 – 2022. Вредностите и принципите врз кои се засноваат стратегиските приоритети и мерки со цел да се постигне зацртаната визија се содржани во Стратегијата.

Причинско-последична поврзаност на целите во насока на постигнување на визијата е прикажана во стратегиската карта на Општина Центар во областа на културата за периодот до 2022 година.

Стратегијата е приказ на четири перспективи што меѓусебно се поврзани:

- **Задоволни граѓани;**
- **Обезбедување услуги;**
- **Развој на капацитетите; и**
- **Управување со буџетот.**

Стратегиските приоритети (цели) се дефинирани врз основа на темелни анализи на секоја перспектива посебно (стратегииите).

СТРАТЕГИСКАТА КАРТА ЗА ОБЛАСТА КУЛТУРА ДО 2022 ГОДИНА

ВИЗИЈА:

ОПШТИНА ЦЕНТАР Е ОПШТИНА СО ЗНАЧАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРОГРЕСИВНА СОВРЕМЕНА КУЛТУРА ШТО ГИ ВКЛУЧУВА ГРАЃАНИТЕ

ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ:

ЗГ 1. ЗГОЛЕМЕНО АКТИВНО УЧЕСТВО НА Г/ГС ВО КРЕИРАЊЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ

ЗГ 2. ПОДОБРУВАЊЕ НА УСЛОВИТЕ ЗА АКТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГС/ГРАЃАНИТЕ

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ:

ОУ 1. ГРАДЕЊЕ НА НОВИ МОДЕЛИ ЗА СОРАБОТКА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР/ГРАЃАНИТЕ

ОУ 2. ПОДОБРУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ НА ПАРТИЦИПАТИВНА СОРАБОТКА СО ГС И ГРАЃАНИТЕ

РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИТЕ:

РК 1. ФОРМАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ШТО ГАРАНТИРААТ ТРАНСПАРЕНТНОСТ, ОТВОРЕНОСТ И ВКЛУЧЕНОСТ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДЛУЧУВАЊЕ

РК 2. РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ ЗА ЕФИКАСНО И ЕФЕКТИВНО РАБОТЕЊЕ

УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ:

УБ 1. ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИТЕ И НА ВОНБУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРА НА ОЦ

УБ 2. ДА СЕ ЗГОЛЕМИ ПРИЛИВОТ НА ВОНБУЏЕТСКИ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРАТА

ПРИНЦИПИ/ВРЕДНОСТИ:

ИНСПИРАТИВНОСТ, СТИМУЛИРАЊЕ ДИВЕРЗИТЕТ, ПАРТИЦИПАТИВНОСТ, ОТВОРЕН УМ, СВЕСТИ И СОВЕСТ, СЛОБОДА – НАПРЕДОК, ПОСВЕТЕНОСТ

ЦЕЛИ НА АКЦИСКИОТ ПЛАН

Акцискиот план за спроведување на Локалната стратегија за култура на Општина Центар за периодот 2017 – 2022 ги содржи главните активности што ќе се спроведат со цел да се имплементира Стратегијата. Општина Центар има можност да ги искористи Стратегијата и Акцискиот план како алатки со кои ќе се постигне визијата за развој, а тие ги дефинираат местото и улогата на клучните фактори во процесите на имплементирање на политиките и на проектите во областа култура во периодот 2017-2022 година.

Стратегијата за култура на Општина Центар се заснова врз реалните потреби на граѓаните на Општината и тие се во согласност со реалните финансиски можности на Општината, а се во согласност со предвидениот буџет. Акцискиот план го дефинира форматот на соработка на сите фактори, вклучувајќи ја и Општината, во имплементирањето на активностите од Стратегијата. Дел од проектите и активностите ги опфаќаат тековните и планираните проекти што се почнати во овој временски период, но нивната целосна имплементација се очекува да заврши во периодот што е предвиден за целосно спроведување на Стратегијата (2022).

Акцискиот план е направен врз основа на предвидени и претпоставени капацитети, како и на финансиските средства што се достапни во моментот. Овој Акциски план предвидува реализирање на проекти со вонбуџетски средства што се добиени по пат на донации. Поради овие причини може да се очекува да не се оствари дел од активностите што се предвидени во Стратегијата и во Акцискиот план или нивното остварување да не соодветствува на предвидената динамика. Иако овој Акциски план го опфаќа целиот период за реализација на стратегијата, препорачливо е тој да се ревидира, т.е. континуирано да се набљудува и да се оценува со цел да се добие реална слика за неговото спроведување, а наедно, ако се јави потреба, и да се промени.

Одделението за култура при Секторот за јавни дејности во Општина Центар е директно одговорно за имплементирање на Акцискиот план. Акцискиот план, исто така, предвидува и поврзаност на активностите со области, како што се млади, образование, социјала итн. Оттука, Одделението за култура треба да соработува со другите одделенија во Секторот за јавни дејности, но и со другите сектори. Посебно е издвојуваат активностите што се поврзани со изградба на нов и/или со реновирање на постојни објекти за да се имплементираат активностите за кои треба детално да се информирани секторите за урбанизам и за финансии за да може да партиципираат во нивното спроведување. За овие активности, но и за другите, потребно е да бидат разработени и јасно дефинирани проектните цели и очекуваните резултати, индикаторите, потребните трошоци, како и субјектите што се одговорните за нивна реализација.

Сите активности што беа планирани и имплементирани како дел од процесот на акциското планирање се спроведени во соработка со засегнатите страни – учесници на планирачките сесии (работилници) – и преку процес на јавни расправи и консултации со надлежните структури и со граѓанскиот сектор во Општина Центар.

АКТИВНОСТИ ВО АКЦИСКИОТ ПЛАН

Дефинираните активности ја дооформуваат Стратегијата, а со нивната реализација таа се исполнува. Тоа се конкретни акции што се дизајнирани и кои треба да се преземат во рамките на мерките, а со намера да се постигнат стратегиските приоритети (цели) во секоја од четирите перспективи. Активностите се мошне разновидни поради фактот дека дефинираните стратегиски приоритети се комплексни и може да бидат постигнати единствено преку преземање мноштво најразлични чекори.

Во основа, активностите изискуваат човечки, технички и материјални ресурси за нивно реализирање.

Во процесот на идентификување на активностите што се претставени во Акцискиот план предвид беа земени следниве фактори:

- Да се однесуваат на идентификуваните мерки во Стратегијата. Потребата активност да биде јасно идентификувана и изразена од засегнатите страни.
- Спроведувањето на активност да биде поддржано од засегнатите страни и партнери во процесот на имплементација.
- Активност да има влијание врз развојот на соработката меѓу Општината и засегнатите страни. Влијанието на активност треба да биде артикулирано во форма на индикатор (показател) што ќе го мери влијанието во текот на времето.
- Активностите да бидат реални и остварливи од технички и од финансиски аспект.
- Активностите да бидат поврзани и меѓусебно да се поддржуваат. Тие треба да бидат компатибилни меѓу себе и да создадат заемно прифатливи и добитни решенија.

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЛОКАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЗА ПЕРИОДОТ 2017 – 2022 ГОДИНА

ОПШТИНА ЦЕНТАР	ОБЛАСТ: КУЛТУРА					
ПРИОРИТЕТ: ЗГ 1. ЗГОЛЕМЕНО АКТИВНО УЧЕСТВО НА Г/ГС ВО КРЕИРАЊЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ	ПЕРСПЕКТИВА: ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ					
	ПОКАЗАТЕЛ 1.1 БРОЈ НА ПРИФАТЕНИ ПРЕДЛОЗИ		Целна вредност (2019): 70%		Целна вредност (2022): 100%	
	Почетна вредност: 30%					
Мерки/Иницијативи	ПОКАЗАТЕЛ 1.2 БРОЈ НА ОДРЖАНИ СРЕДБИ СО ТЕЛАТА НА ОПШТИНАТА		Целна вредност (2019): 3 (на годишно ниво)		Целна вредност (2022): 4 (на годишно ниво)	
	Почетна вредност: 2 (на годишно ниво)					
	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:
1.1.1 ОРГАНИЗИРАЊЕ ЈАВНИ СРЕДБИ И РАБОТИЛНИЦИ СО Г/ГС ВО ПРОЦЕСОТ НА КРЕИРАЊЕ НА ПОЛИТИКИТЕ	1) Јавни средби за граѓанско креирање на годишните програми за култура на Општина Центар	Реализирани средби на годишно ниво Број на ГО што учествувале во креирањето на програмата	М, О, СО	2017-2022 (на годишно ниво)	0/Општина Центар	Општина Центар и ГО
	2) Одржување јавна средби и работилници за инклузија на маргинализираните групи и лица со посебни потреби во Програмата за култура	1) Реализирани две јавни средби/дебати годишно 2) Реализирана работилница со телата на Општината и со Комисијата за инклузија на маргинализираните групи 3) Реализирана работилница со телата на Општината и со Комисијата за инклузија на лица со посебни потреби	М, О, СО	2017-2022	500 евра/Општина Центар; ГО	Јавни средби: Општина Центар Работилници: ГО
	3. Јавни средби за имплементација на нови методи за развој на културата, критериуми и категории за поддршка и одобрување на проектите на НВО- секторот во културата	Реализирани две средби на годишно ниво	М,О,СО	2017-2022	500 евра / Општина Центар; ГО	Општина Центар-Скопје; ГО

ОПШТИНА ЦЕНТАР	ОБЛАСТ: КУЛТУРА							
ПРИОРИТЕТ: ЗГ 1. ЗГОЛЕМЕНО АКТИВНО УЧЕСТВО НА Г/ГС ВО КРЕИРАЊЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ	ПЕРСПЕКТИВА: ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ							
	ПОКАЗАТЕЛ 1.1 БРОЈ НА ПРИФАТЕНИ ПРЕДЛОЗИ							
	Почетна вредност: 30%		Целна вредност (2019): 70%			Целна вредност (2022): 100%		
	ПОКАЗАТЕЛ 1.2 БРОЈ НА ОДРЖАНИ СРЕДБИ СО ТЕЛАТА НА ОПШТИНАТА							
	Почетна вредност: 2 (на годишно ниво)		Целна вредност (2019): 3 (на годишно ниво)		Целна вредност (2022): 4 (на годишно ниво)			
	Активности/Проекти		Показател за активност/проектот:		Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)		Период на имплементација (месец/година):	
Мерки/Иницијативи	Одржување редовни средби: отворени денови со Одделението за култура и со Комисијата на Советот		1. Реализирани 4 средби на годишно ниво		М, О, СО, Т		ТДО	
	Одговорен за имплементација:		Финансиски износ/Извор на финансирање:		0/Одделение за култура		Одделение за култура	
1.1.2 МЕРКИ ЗА ПОДОБРЕНА КОМУНИКАЦИЈА СО ГРАЃАНИТЕ И ГЗ	2. Форуми за промовирање на трипартитно (јавно – приватно –граѓанско) партнерство		1. Број на средби со приватниот и со граѓанскиот сектор 2. Број на развиени и на спроведени иницијативи		М, О, СО, Т		ТДО	
	Одделение за култура		0/Одделение за култура		Одделение за култура		Одделение за култура	

ОПШТИНА ЦЕНТАР		ОБЛАСТ: КУЛТУРА				
ПЕРСПЕКТИВА: ЗАДОВОЛНИ ГРАЃАНИ						
ПРИОРИТЕТ: ЗГ 2. ПОДОБРУВАЊЕ НА УСЛОВИТЕ ЗА АКТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГС/ГРАЃАНИТЕ	ПОКАЗАТЕЛ 2.1. БРОЈ НА УСПЕШНО РЕАЛИЗИРАНИ ПЛАНОВИ И ПРОЕКТИ ВО СОРАБОТКА СО Г/ГС СО ЦЕЛ ДА СЕ ЗГОЛЕМИ ИНТЕРЕСОТ НА ПУБЛИКАТА					
	Почетна вредност: 6		Целна вредност (2019): > 10		Целна вредност (2022): >16	
	ПОКАЗАТЕЛ					
Мерки/Иницијативи	Почетна вредност:		Целна вредност (2019):		Целна вредност (2022):	
	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:
	1) Годишно одбележување на Ден на Европа	Одржани настани	Т, М, О, СО, СП	мај 2017-2022 (на годишно ниво)	ТДО/Општина Центар, Делегација на ЕУ	Општина Центар и НВО
	2) Годишно одбележување на Светскиот ден на уметноста (ликовна уметност)	Одржани настани - ликовни изложби публикувани каталози	Т, М, О, СО, СП	април (на годишно ниво)	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар и НВО Икон; ликовни уметници
	3) Одбележување на 1 Април – Фестивал за деца и млади „Ајде да се сиееме“	Одржани настани	М, О, СО	април 2017-2022 (на годишно ниво)	ТДО/Општина Центар; ГО; основни училишта	Општина Центар и НВО Сината птица Скопски филмски фестивал
	4) Приближување на класичната музика до децата „Растеме со класика“	Број на реализирани средби на уметници (класична музика) со деца од основни училишта	М, О	Континуирано (во текот на годината)	ТДО/Општина Центар;	Општина Центар; индивидуални уметници
	5) Негување на уличната уметност - „Статуа Фест“ – меѓународен фестивал (театар, музика...)	Одржани настани од областа на уличната уметност	Т, М, О,	Континуирано	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар; ГО

	6) Модерни сценски уметности: - „Музеј на танцот“ – интерактивна танцова инсталација за деца (2017)	Одржани настани за модерни сценски уметности	Т, М, О,		март/април 2017- 2022	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар; ГО
	7) Визуелната уметност во Општина Центар - Центар низ призмата на објективот на фотографите аматери (2017)	Одржани настани на визуелна уметност	Т, М, О,		ноември 2017-2022	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар; ГО
	8) Развој на заедниците преку културни настани - Танго во Центар“ – музичка програма на пјачети низ Општина Центар (2017)	Одржани настани на пјачетите низ Општина Центар	М, С		мај/јуни 2017-2022	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар; ГО
	9) Сценски уметности – Театар за деца	Одржани театарски настани за деца	Т, М, О,		март/април 2017-2022	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар; ГО

	Одржани работилници и настани	М, О, Т, С	2017-2022	ТДО/Општина Центар	Одделение за култура/Читални Славко Јаневски, Ацо Шопов
	10) Работилници за поттикнување на културата за читање - работилници со деца, со ученици, со луѓе од трета доба - промоции на книги - размена на книги - збогатување на фондот на читалниците преку донаторски акции - вмрежување со економските оператори во сферата на книгоиздателството				
	11) Програма реализирана преку нови модели на соработка/партнерство со граѓански организации (јавно-јавно партнерство) Кокреирање на настани и на програми за уметности и за културни работилници	Т, М, О, СО	2017-2022	ТДО/ГО; Општина Центар	ГО Јадро; Општина Центар; граѓани
	12) Програма реализирана преку нови модели на соработка/партнерство со граѓански организации и приватни стопанственици (јавно-приватно-граѓанско партнерство) Кокреирање на настани и програми во областа култура и уметност	Т, М, О, СО	јули 2018 – јули 2022	ТДО/Приватни стопанственици; ГО; Општина Центар	ГО, Општина Центар; приватни стопанственици

	13) Програма реализирана преку нови модели на соработка/ партнерство во Кино Култура	Кокреирање на настани и програми за уметници и за културни работници	Т, М, О, СО	јули 2017 – јули 2022	ТДО/Приватни стопанственици; ГО; Општина Центар	ГО, Општина Центар, приватни стопанственици што работат во областа култура
	14) Настани за одбележување на Светскиот ден на поезијата	Одржан настан - устен рецитал од млади автори Публикувана поезија од млади автори	М, О	21 март 2017-2022	ТДО/Општина Центар	Општина Центар, ГО, индивидуални автори
	15) Организирање работилници за вмрежување и градење коалиции меѓу ГО што работат со лица со посебни потреби и невладини од областа на културата	Копрограмирање на ГО што работат на инклузија на деца и на млади со посебни потреби и нивно вклучување во настаните на ГО во областа култура што се финансирани од Општина Центар	М, О, СО	2017 – 2022	ТДО/Општина Центар; ГО	Општина Центар; ГО
	16) Нови надворешни простори за културни настани	-Мапирање на нови простори за одржување на мултимедијални настани -Изработка на инвестициски план за развој на просторот	М, О, СО, СП, Т	2017 – 2022	ТДО/Општина Центар, ГО	Општина Центар, Граѓански организации

ОПШТИНА ЦЕНТАР	ОБЛАСТ: КУЛТУРА							ПЕРСПЕКТИВА: ОБЕЗБЕДУВАЊЕ УСЛУГИ			
ПРИОРИТЕТ: ОУ 1. ГРАДЕЊЕ НОВИ МОДЕЛИ ЗА СОРАБОТКА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР/ГРАЃАНИТЕ	Мерки/Иницијативи	ПОКАЗАТЕЛ 1.1 БРОЈ НА ИНОВАТИВНИ МОДЕЛИ ЗА СОРАБОТКА СО ГС/Г		Целна вредност (2019): 3		Целна вредност (2022): 4					
		Почетна вредност: 2									
		Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:				
		1) Развивање креативен центар за лица со посебни потреби (фокус на културата и на креативните индустрии)	1) Изработена финансиска конструкција за центарот 2) Одржани јавни настани за собирање финансии/донации за кофинансирање на центарот 3) Реадаптација/пренамена на постојни простории (наоѓање просторно решение) 4) Креирана културно-уметничка програма 5) Интегрирање на лица со посебни потреби преку јавни дебати и културно-уметнички претставувања	СО, М, О	9. 2017 г. - 2022	ТДО/Општина Центар, донатори и бизнис-сектор	Советот и Општината				
		2) Доразвивање на концептот: Кино Култура: нов модел за партнерство - дебати - креирање програми - утврдување модел на партнерство - квалитативно и квантитативно следење на моделот	1. Број на јавни дебати и работилници за нов модел за партнерство 2. Изработен оперативен план за менаџирање и за соработка на ГО со Општината 3. Водич за регулирање на активностите и на сопственичките обврски и задолженија меѓу партнерите 4. Водич за воспоставени квалитативни и квантитативни индикатори за работата на партнерската организација 5. Доставени квалитативни и финансиски извештаи за работата на партнерската организација	О, М, СО	мај 2017 - мај 2018	ТДО/Општина Центар, ГЗ Локомотива, Театарот на навигагорот на навигагорот Цветко	ГЗ Локомотива, Театарот на навигагорот Цветко				

	3) ГО Јадро - нов модел за соработка на граѓанските организации со Општина Центар според моделот јавно-јавно партнерство	1. Изработен оперативен план за менаџирање и за соработка на ГО со Општината 2. Водич за регулирање на активностите и на сопственичките обврски и задолженија меѓу партнерите 3. Водич за регулирање на квалитативните и на квантитативните индикатори за работата на партнерската организација 4. Водич за воспоставени квалитативни и квантитативни индикатори за работата на партнерската организација 5. Доставени квалитативни и финансиски извештаи за работата на партнерската организација 6. Оспособени простории за реализирање на Програмата	СО, М, О	мај 2017 – мај 2018	ТДО/ Општина Центар, ГО Јадро	Општина Центар, ГО ЈАДРО
	4) Развој на модел за трипартитно (јавно-приватно-ГО) партнерство во областа култура	1. Број на јавни дебати и работилници за нов модел за партнерство 2. Изработен оперативен план за менаџирање и за соработка на ГО со Општината 3. Водич за регулирање на активностите и на сопственичките обврски и задолженија меѓу партнерите 4. Водич за воспоставени квалитативни и квантитативни индикатори за работата на партнерската организација 5. Доставени квалитативни и финансиски извештаи за работата на партнерската организација	СО, М, О	2017-2022	ТДО/ Општина Центар, приватен сектор и ГЗ	ТДО/ Општина Центар и ГЗ

Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области(пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:
2.1.2 КВАНТИТАТИВНО И КВАЛИТАТИВНО ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ЧОВЕКОВИТЕ КАПАЦИТЕТИ НА ОДДЕЛЕНИЕТО ЗА КУЛТУРА	1. Анализа на обемот на работа и лоцирање на тесни грла во работата на Одделението за култура и Комисијата	1. Зголемени се ефикасноста и координацијата меѓу Одделението за култура и Комисијата 2. Зголемен квалитет на предложните проекти	/	9. 2017-2. 2018 г.	О/Општина Центар	Советот и Општината
	2. Вработување на дополнителен кадар во Одделението за култура	1. Подобрена е ефикасноста на Одделението за култура 2. Зголемени се квалитетот и квантитетот на апликации	/	2017-2018 г.	ТДО/Општина Центар	Општина Центар

ОПШТИНА ЦЕНТАР		ОБЛАСТ: КУЛТУРА				
ПЕРСПЕКТИВА: РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ						
ПРИОРИТЕТ: РК 1. ФОРМАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ШТО ГАРАНТИРААТ ТРАНСПА-РЕНТНОСТ, ОТВОРЕНОСТИ И ВКЛУЧЕНОСТ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДЛУЧУВАЊЕ	ПОКАЗАТЕЛ 1.1 ДЕФИНИРАНИ ПРОЦЕДУРИ И ИЗГОВЕН ПРИРАЧНИК ЗА РАБОТА НА ОДДЕЛЕНИЕТО НА КУЛТУРА					
	Почетна вредност: 20%		Целна вредност (2019): 60%		Целна вредност (2022): 80%	
	ПОКАЗАТЕЛ 1.2 БРОЈ НА ПРИФАТЕНИ ПРЕДЛОГ- ПРОЕКТИ ВО ГОДИШНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА КУЛТУРА					
	Почетна вредност: ТДО		Целна вредност (2019): ТДО		Целна вредност (2022): ТДО	
Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за актив-носта/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на импле-ментација (месец/ година):	Финансиски износ/ Извор на финанси-рање:	Одговорен за импле-ментација:
1.1.1 Воспоставување јасни процеси и процедури	1. Подготвување прирачник за про-цедурите на Одделението за култура	1. Изработен при-рачник	Т, М, О, СО, СП	1. во тек на 2017 септември 2017 - јануари 2018	1.000 евра/Буџет на Општина Центар	1. Општина Центар 2.ЦЗ
	2. Подготвување водич за процеду-рите за поддржување на граѓански иницијативи	1. Изработен водич	Т, М, О, СО, СП	септември 2017 - јануари 2018	1.000 евра/Буџет на Општина Центар	1. Општина Центар 2.ЦЗ
1.1.2. Подобрување на системот за известување за можности за грантирање	1. Изработка на систем за комуника-ција на можностите за грантирање	Изработен комуника-циски матрикс	Т, М, О, СО, СП	септември 2017 - 2022	0/ Општина Центар	Одделението за култура и Центарот на заедницата
	2. Изработка на информатор за повици и можности за грантирање од Програмата за култура (и ЕУ, меѓународни повици)	2. Изработен и промо-виран информаторот (со временски рамки) за грантирање на ГЗ за годишните програми и конкурси	Т, М, О, СО, СП	септември 2017 (секоја година)	0/ Општина Центар	Одделението за култура и Центарот на заедницата

ОПШТИНА ЦЕНТАР		ОБЛАСТ: КУЛТУРА		ПЕРСПЕКТИВА: РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ				
ПРИОРИТЕТ: РК 2. РАЗВОЈ НА КАПАЦИТЕТИ ЗА ЕФИКАСНО И ЕФЕКТИВНО РАБОТЕЊЕ	ПОКАЗАТЕЛ 2.1 БРОЈ НА РЕАЛИЗИРАНИ ОБУКИ ВО СОРАБОТКА СО НВО							
	Почетна вредност: 0		Целна вредност (2019): 2 (две години)		Целна вредност (2022): 4			
	ПОКАЗАТЕЛ 2.2 ЗАДОВОЛНИ ГЗ/Г ОД ЕФИКАСНОСТА НА ОПШТИНАТА И ОД НЕЈЗИНИТЕ ТЕЛА							
	Почетна вредност: 20%		Целна вредност (2019) 50%		Целна вредност (2022): 80%			
Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:		
2.1.1 Развој на капацитети на администрацијата за реализирање на проекти во соработка со ГЗ (меѓународни)	1. Обуки за пишување ЕУ-проекти (Еразмус +, Европа за граѓаните, Креативна Европа, ИПА, ПРАГ, Ингеррег, УНЕСКО)	1. Реализација на обуки за проекти финансирани од ЕУ-програми	Т, М, О, СО, СП	1. континуирано 2. до крајот на 2018 (2016 дел од проектот на ФООМ и ЦРЛД)	4.000 евра/ Општина Центар /надворешни извори	1. Општина Центар, ФООМ/ЦРЛД ЦЗОЦ; ГО		
	2. Ангажирање надворешни експерти за обуки за раководење со меѓународни проекти	1. Број на експерти ангажирани 2. Имплементирани проекти	Т, М, О, СО, СП	1. до 2020	5.000 евра/ Општина Центар	Општина Центар; Одделение за ЛЕР на Општина Центар		
		3. Студиски посети за запознавање со најдобрите ЕУ-практики	1. Број на реализирани студиски посети 2. Извештај од студиски посети	Т, М, О, СО, СП	Една студиска посета во годината	ТДО/ГДИ	Одделение за култура	

Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:
2.1.2. Креирање програми за развој на капац. на Општината и на телата за соработка со ГЗ	1. Изготвување стратешки документи за долгорочен развој на Одделението за култура	1. Изготвен стратешки документ	Т, М, О, СО	1. до крај на 2018	1.000 евра /Буџет на Општина Центар	1. Општина Центар, ЦЗОС 2. надворешни експерти
	2. Анализа и испитување за задоволството на граѓаните од Одделението за култура (за внатрешни потреби на администрацијата)	1. Извршена анализа	Т, М, О, СО	1. септември 2017 и септември 2020	1.000/Буџет на Општина Центар	1.НВО (нивни консултанти, посетители); Центарот на заедницата
	3. Редовно информирање за тековните активности на Одделението за култура	1. Информирани граѓани со редовно ажурирање на информации на интернет- страницата, news letter	Т, М, О, СО	1. тековно	0/Буџет на Општина Центар	Одделение за култура

ОПШТИНА ЦЕНТАР		ОБЛАСТ: КУЛТУРА					
ПЕРСПЕКТИВА: УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ							
ПРИОРИТЕТ: УБ 1. ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИТЕ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР	ПОКАЗАТЕЛ 1.1 ЗГОЛЕМЕН ИЗНОС НА СРЕДСТВАТА ОД БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА НАМЕНЕТ ЗА КУЛТУРА						
	Почетна вредност: 1,5% (6 милиони денари)		Целна вредност (2019): 2,25% (10 милиони денари)		Целна вредност (2022): 3% (12 милиони денари)		
	ПОКАЗАТЕЛ 1.2 БРОЈ НА РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ НА ГОДИШНО НИВО						
Мерки/Иницијативи	Почетна вредност: 6		Целна вредност (2019) > 12		Целна вредност (2022): > 16		
	Активности/Проекти	Показател за активноста/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:	
	1.1.1. ИЗГОТВУВАЊЕ АНАЛИЗА ЗА ОПРАВДАНОСТА ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПРОЦЕНТОТ НА ОПШТИНСКИТЕ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРА (ЗА ОТСТАПУВАЊЕ)	1. Изработка на квалитативна анализа за реалните ефекти за зголемувањето на Буџетот	1. Изработена студија 2. Објавени податоци од анализата		во период на 4 месеци 2018-2020 (секоја година)	ТДО/ Општина Центар и ГЗ (грантисти на програмите на Општина Центар)	Јадро (НВО)
	2. Анализа со фокус-групи за задоволството од реализацијата на програмите - Фокус-група 1: Жители на Центар - Фокус-група 2: Посетители на манифестациите (настани/проекти...) во областа култура	1. Изработена студија 2. Објавени податоци од анализата		2017 – 2022 (во континуитет)	ТДО/ Општина Центар и ГО (грантисти на програмите на Општина Центар)	Општина Центар; Центарот на заедницата; Носителот на активноста (ГО)	

Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:
1.1.2. ЛОВИРАЊЕ И КАМПАЊА ЗА КОНТИНУИРАНО ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПРОЦЕНТОТ НА БУЏЕТСКИТЕ (И НА ВОНБУЏЕТСКИТЕ) СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРА ОД ОПШТИНАТА	1. Средби со градоначалникот, претседателот на Совет, советниците, Секторот за финансии	1. Број на одржани средби 2. Заклучоци и прифатени предлози од средбите		од февруари 2017 – двапати годишно	ТДО/ТДИ	Центар на заедницата и Одделение за Култура
	2. Кампања преку социјални мрежи	1. Број на изработени кампањи 2. Квантитативни показатели за поддршка на кампањите		од октомври 2017 – во континуитет	ТДО/ТДИ	Центар на заедницата
	3. Јавна дебата за оправданоста од зголемување на процентот на Буџетот за култура со телата на Општината и НВО-секторот	1. Број на донесени афирмативни заклучоци		ноември и април (секоја година)	ТДО/ТДИ	Центар на заедница
Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:

1.2.1. СТАНДАРДИЗИРАЊЕ И ОЛЕСНУВАЊЕ НА ПОСТАПКИТЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПАРТНЕРСТВО СО ОПШТИНАТА ЗА МЕЃУНАРОДНИ ПРОЕКТИ	Изработување Правилник за стандардизирање на постапките за стекнување партнерство меѓу Општина Центар и НВО	1. Изработен Правилник за проектно партнерство со Општина Центар	Т, М, О, СО, СП	октомври 2017	ТДО/ТДИ	Центар на заедница; Одделение за култура; Одделение за ЛЕР на Општина Центар
	Поставување на Правилникот на веб-страницата на Општината	Промовиран Правилник	Т, М, О, СО, СП	декември 2017	ТДО/ТДИ	Општина Центар
1.2.2. СЕРИЈА АКТИВНОСТИ/ СРЕДБИ ЗА АНИМИРАЊЕ НА БИЗНИС-СЕКТОРОТ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ ВО СОРАБОТКА СО ОПШТИНА ЦЕНТАР И ГЗ	1. Средби на локалните економски оператори на теми поврзани со социјална одговорност и култура	1. Промоција и објава на настани 2. Заклучоци во однос на можно финансирање на културни активности 3. Кофинансирани проекти	Т, М, О, СО, СП	од септември 2017 (да се одреди динамика на средби)	ТДО/ТДИ	Центар на заедница; Одделение за култура; Одделение за ЛЕР на Општина Центар
	2. Формирање на клуб на општествено одговорни економски оператори	1. Формиран неформален клуб на стопанственици 2. Број на реализирани проекти со финансиска или со нефинансиска поддршка на проекти во областа култура	Т, М, О, СО, СП	октомври 2017 септември 2017 - 2022 (квартални средби)	ТДО/Буџет на општината	Градоначалник и Одд. за култура

ОПШТИНА ЦЕНТАР		ОБЛАСТ: КУЛТУРА				
ПЕРСПЕКТИВА: УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТОТ						
ПРИОРИТЕТ: УБ 2. ДА СЕ ЗГОЛЕМИ ПРИЛИВОТ НА ВОЊУБУЏЕТСКИ СРЕДСТВА ЗА КУЛТУРАТА	ПОКАЗАТЕЛ 2.1. ОБЕЗБЕДЕНИ СРЕДСТВА ПРЕКУ САМОФИНАНСИРАЊЕ НА КУЛТУРНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ (НОВИ МОДЕЛИ) И ПРЕКУ ЈАВНО-ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОГРАМИТЕ ЗА КУЛТУРА					
	Почетна вредност: 0		Целна вредност (2019): 300.000 денари	Целна вредност (2022): 450.000 денари		
	ПОКАЗАТЕЛ 2.2. ОБЕЗБЕДЕНИ СРЕДСТВА ОД ДОМАШНИ И ОД СТРАНСКИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ ОД ОПШТИНАТА И ОД ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ					
	Почетна вредност: 0		Целна вредност (2019) 450.000 денари	Целна вредност (2022): 1.000.000 денари		
Мерки/Иницијативи	Активности/Проекти	Показател за активност/проектот:	Поврзани со други области (на пр. Т, М, О, СО, СП)	Период на имплементација (месец/година):	Финансиски износ/Извор на финансирање:	Одговорен за имплементација:
2.1. ЛОГИСТИЧКА И ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА ЗА ИСТРАЖУВАЊА И ЗА КРЕИРАЊЕ ПРОГРАМИ ШТО СЕ КОМПАТИБИЛНИ СО ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПРИВАТНИОТ СЕКТОР ЗА ИНВЕСТИРАЊЕ ВО КУЛТУРНАТА СФЕРА И САМОИЗДРЖЛИВОСТ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ (НОВИТЕ МОДЕЛИ) ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ДЕЛ ОД ПРОГРАМИТЕ ЗА КУЛТУРА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР	1. Договор за соработка со Министерството за култура и со националните културни институции за одржување културни проекти од локално значење на Општина Центар	1. Број на потпишани договори за соработка 2. Број на реализирани проекти со отстапување простории на Министерството за култура и на националните институции	Т, М, О, СО, СП	септември 2018 септември 2017 – 2022 г.	0/Буџет на Општина Центар	Градоначалникот и Советот на Општина Центар, ГО, приватни стопанственици

	2. Договор за соработка со приватни стопанственици за одржување на културни проекти од локално значење на Општина Центар	1. Број на потпишани договори за соработка 2. Број на реализирани проекти со отстапување простории на приватни стопанственици	Т, М, О, СО, СП	септември 2017 – 2022 г.	О/Буџет на Општина Центар	Градоначалникот и Советот на Општина Центар; ГО, приватни стопанственици
	3. Мапирање и анализа на можности за инвестирање и начини на остварување доход од движни и недвижни добра (нови модели), како и можности за финансирање на културни програми од приватниот сектор	1. Анализа (студија) на можности за финансиска самоодржливост 2. Правилник за генерирање на приход и распределба на средства во соработка со ГО и со економски оператори (нови модели) 3. Анализа за социјално одговорни претпријатија во Општина Центар во областа култура				

2.2. МЕЃУСЕБНО ВМРЕЖУВАЊЕ И ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА ГЗ ЗА РАЗВИВАЊЕ И ЗА АПЛИЦИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ПРОЕКТИ И ГРАДЕЊЕ НА КОМПЛЕМЕНТАРНИ ПРОГРАМИ НА ЗГ	1. Креирање на процеси и на индикатори за квалитативно и квантитативно набљудување и оценување на новите модели за соработка на ГО и приватни стопанственици во областа култура	1. Изработен прирачник/водич	Т, М, О, СО, СП	септември 2017 – септември 2018	ТДО/ГДИ	Сектор за финансии; Одделение за култура; граѓански организации; приватни стопанственици
	2. Мапирање на интересите и на можностите на економските оператори за коинвестирање во културата 3. Средби на ГО за меѓусекторска диверзификација на активностите и на програмите 4. Работилници на ГО за развој на проекти и на програми	1. Изработена инвестициска мапа 2. Креирани партнерства 3. Заеднички аплицирани проекти 4. Сума на обезбедени кофинанси	Т, М, О, СО, СП	јуни 2017 – јуни 2018	ТДО/ГДИ	Сектор за финансии; Одделение за култура; граѓански организации; приватни стопанственици

ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ НА АКЦИСКИОТ ПЛАН

Предвидено е Акцискиот план да се финансира од Општината во соработка, по принцип на кофинансирање, со средства од Буџетот на Република Македонија, средства од бизнис-заедницата и со дополнителна финансиска помош и поддршка обезбедени преку финансирање на проектни активности од други национални и/или меѓународни институции и организации.

Се очекува дека активностите што се предложени во Акцискиот план и одобрени од Советот на Општина Центар ќе се спроведат од фактори што ќе обезбедат финансии преку проекти и грантови што се објавуваат од домашни и од меѓународни организации, фондации и други субјекти.

Дополнителните средства ќе се бараат од следниве извори:

ФИНАНСИСКА ПРОГРАМА	ИНСТИТУЦИЈА
Различни програми и проекти	Влада на РМ
Финансирање проекти од областа на културата (и сродни области)	министерства при Владата на РМ донатори и меѓународни финансиски институции
Инфраструктура	Министерство за образование и наука Министерство за транспорт и врски Министерство за култура Министерство за труд и социјална политика донатори и финансиски институции во РМ
Фондови на ЕУ, вклучувајќи ИПА 1 и 2 (централизирани и децентрализирани)	Европска комисија и Централното одделение за финансирање и договори (CFCD - Central Finance and Contracting Department)
Програми и проекти поврзани со младите, образованието и со социјалната заштита	национални агенции
Различни типови проекти	донаторите во РМ
Кредитни линии за Општината	на пр. Проектот за подобрување на општинските услуги (Светска банка)
ЈПП	бизнис-секторот
Јавно-јавно партнерство (ЈЈП)	Граѓански организации и Општината

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Спроведувањето на Акцискиот план ќе го врши градоначалникот во соработка со локалната администрација преку годишни програми изработени од одговорните за неговото спроведување и одобрени од Советот на Општина Центар.

Реализацијата на Акцискиот план ќе биде следена преку редовни средби на одговорните лица во администрацијата на Општината, предлози и јавни дебати, ажурирање и дејствување во соработка со граѓаните и со граѓанските организации преку кои дејствуваат.

Со цел да се пристапи кон спроведување на Акцискиот план на транспарентен начин, при извршувањето на Акцискиот план, граѓаните и ГО ќе имаат можност во текот на годината да одржат средби со вработените во Општината, советниците и со градоначалникот на кои ќе се дискутира за постигнатите резултати и индикатори за сите активности, проекти и програми во тековната година. Со овој процес се овозможуваат континуирано следење и контрола на Акцискиот план во текот на периодот за неговата имплементација, а во исто време е овозможено оценување на спроведувањето на планираните активности и мерки. За овие активности ќе се изготвуваат извештаи и информации што ќе бидат јавно споделени.

Мерењето на спроведувањето на планот се прави во континуитет на сите нивоа на спроведувањето на активностите преку утврдените индикатори. Последователно преку исполнување на овие индикатори се исполнуваат и стратегиските приоритети и мерки во кои се дефинирани активностите.

Следењето (контролата) на извршувањето на активностите на сите нивоа на Акцискиот план го врши Советот на Општина Центар, како и градоначалникот преку редовно следење на процесите на имплементација и годишните извештаи изработени од релевантните одделенија и сектори во Општината.

Евалуацијата се спроведува со цел да обезбедат конкретни мерливи индикации за квалитативното и квантитативното влијание на Акцискиот план при неговото спроведување. Таа треба да ги земе предвид и ризиците и проблемите што биле евидентирани при спроведувањето на активностите.

Потребно е да се даде прецизната оценка на спроведувањето со цел да се добијат насоки во однос на понатамошното спроведување на одделни долгорочни активности, како и за целиот Акциски план. Евалуацијата треба да се спроведува по завршувањето на секоја активност, т.е. за секој доделен грант од Општина Центар. Ова е потребно со цел да се измери нивното пошироко влијание, а во контекст на исполнувањето на стратешките приоритети и постигнување на визијата на Стратегијата.

Освен во однос на спроведените активности и добиените резултати постигнати во периодот за кој се однесува евалуацијата, потребно е да се дадат и насоки за планираните активности што се дел од Акцискиот план за следниот период. Извештајот треба да содржи доволно информации за реализираните и тековните активности, анализи и податоци за индикаторите на претходните и на тековните активности, за постигнувањето на стратешките приоритети, а во исто време и информации за планираните активности и начините за нивна реализација.

